

Nr 196.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till ändrad lydelse av § 2 4:o tryckfrihetsförordningen; given Stockholms slott den 11 mars 1932.

Under återopande av bilagda, i statsrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed till riksdagens prövning i grundlagsenlig ordning framlägga följande

Förslag

till

ändrad lydelse av § 2 4:o tryckfrihetsförordningen.

§ 2.

4:o. I grund — — — som helst.

Vid föregående tillåtelse skola följande undantag ovägerligen iakttagas:

Att protokoll, — — — icke uppenbara.

Att ej — — — femtio riksdaler.

Att mobiliseringsplaner — — — skriften konfiskeras.

Att, där — — — skriften konfiskeras.

Att, då — — — sexton skillingar.

Att, i — — — femtio riksdaler.

Det skall — — — sexton skillingar.

Att protokoll — — — sexton skillingar.

Att ingen — — — sexton skillingar.

Att läkares — — — sexton skillingar.

Att handlingar — — — sexton skillingar.

Att till — — — sexton skillingar.

Att utdrag — — — femtio riksdaler.

Att till — — — trehundra riksdaler.

Att uppgifter — — — femtio riksdaler.

Att för — — — trehundra riksdaler.

Bihang till riksdagens protokoll 1932. 1 saml. 164 häft. (Nr 196.)

Att följande handlingar, nämligen:

till tillsynsmyndighet över banker, sparbanker och försäkringsanstalter inkomna handlingar, därifrån utgångna skrivelser samt där förda protokoll och anteckningar, samtliga i vad de röra enskildas förhållanden till bank, sparbank eller försäkringsanstalt,

till tillsynsmyndigheten över fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet inkomna handlingar, därifrån utgångna skrivelser samt där förda protokoll och anteckningar, samtliga i vad de röra vederbörande yrkesutövares enskilda afärer eller andra personers ekonomiska förhållanden,

icke må utlämnas, förrän femton år förflutit från handlingens datum, därest icke vederbörande tillsynsmyndighet för fullgörande av sin uppgift så prövar nödigt. Den häremot bryter, så ock den, som i tryck offentliggör dylik handling, vilken obehörigen utlämnats, böte femtio riksdaler.

Att ansökning — — — femtio riksdaler.

Att i — — — skriften konfiskeras.

Att av — — — skriften konfiskeras.

Att handlingar — — — skriften konfiskeras.

Att sådant, — — — själva huvudsaken.

I övrigt, — — — stadgat är.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

N. Gärde.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i stats-
rådet å Stockholms slott den 11 mars 1932.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, statsråden GÄRDE, HAMBIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och handelsdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Gärde, fråga om *skydd mot offentliggörande av vissa sparbanksinspektionens och försäkringsinspektionens handlingar m. m.* samt anför:

»Den i § 2 mom. 4 tryckfrihetsförordningen fastslagna grundsatsen om allmänna handlingars tillgänglighet för envar med rätt att utgiva dem i tryck är underkastad vissa inskränkningar. En av dessa avser bank- och fondinspektionens handlingar. Sålunda stadgas i nyssnämnda moment, att följande brev och handlingar icke må utlämnas, förrän femton år förflutit från brevets eller handlingens datum, nämligen från bankinspektionen till bank avlätna ämbetsbrev, de handlingar, varå desamma grundas, och svarsskrivelser å sådana ämbetsbrev, samtliga i vad de röra enskildas förhållanden till bank, ävensom från tillsynsmyndigheten över fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet till vederbörande yrkesutövare avlätna ämbetsbrev, de handlingar, varå desamma grundas, och svarsskrivelser å sådana ämbetsbrev, samtliga i vad de röra sagda yrkesutövarers enskilda affärer eller andra personers ekonomiska förhållanden. För den, som bryter mot nämnda förbud, så ock för den, som i tryck offentliggör dylik handling, vilken obehörigen utlämnats, stadgas straffpåföljd (böter femtio riksdaler).

I den proposition (nr 230) till 1929 års riksdag, vari till stärkande av tillsynen över sparbankerna genom länsstyrelserna och av dessa förordnade allmänna ombud framlades förslag om inrättande av en central tillsynsmyndighet, sparbanksinspektionen, uttalade chefen för finansdepartementet till statsrådsprotokollet, att i likhet med vad som gällde beträffande bankinspektionen stadgande torde böra införas i tryckfrihetsförordningen i syfte att vissa handlingar, som rörde enskildas förhållanden till sparbank, icke finge utlämnas från tillsynsmyndighet. Departementschefen fann emellertid avlätande av förslag om sådan ändring redan till samma års riksdag icke vara erforderligt.

Efter det nämnda proposition av riksdagen bifallits och sparbanksinspektio-

nen trätt i verksamhet, har sparbanksinspektören under återopande av berörda uttalande till statsrådsprotokollet i en den 7 december 1929 dagtecknad skrivelse hos Kungl. Maj:t hemställt, att Kungl. Maj:t måtte avlåta proposition till riksdagen med förslag till ändring i tryckfrihetsförordningen, avseende införandet av bestämmelse, att ämbetsbrev mellan tillsynsmyndigheterna över sparbankerna eller från tillsynsmyndighet till de allmänna ombuden och till sparbank så ock de handlingar, varå breven grundades, tillika med svarsskrivelser å sådana ämbetsbrev ävensom berättelser och brev från allmänna ombud till tillsynsmyndighet, samtliga i vad de rörde enskildas förhållanden till sparbank, icke finge utlämnas förrän femton år förflutit från brevets eller handlingens datum. I skrivelsen har framhållits, att en dylik bestämmelse skulle i hög grad underlätta sparbanksinspektionens handläggning av dess arbetsuppgifter.

Vidare har försäkringsinspektionen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 22 februari 1932 under hänvisning till tidigare framställningar i ämnet hemställt, att försäkringsinspektionen måtte i avseende å handlingars offentlighet likställas med bank- och fondinspektionen. Till stöd för framställningen har inspektionen framhållit, bland annat, att den fortgående utvecklingen av försäkringsväsendet hade skärpt behovet av de påkallade ändringarna — något som ej minst gällde kreditförsäkringsbranschen, som till sin karaktär vore nära förbunden med kreditväsendet i bankerna och i betydande utsträckning berörde enskildas förhållanden — samt att, sedan till lagen om försäkringsrörelse fogats bestämmelser om skyldighet för försäkringsbolag att hos försäkringsinspektionen inhämta medgivande till slutande av vissa återförsäkringsavtal, införande av nyssnämnda stadganden i tryckfrihetsförordningen än mer nödvändiggjorts.

Innan jag går in på frågan om utsträckning av skyddet mot offentliggörande till att omfatta jämväl vissa sparbanksinspektionens och försäkringsinspektionens handlingar, torde något närmare beröras tillkomsten av gällande sekretessbestämmelser rörande bank- och fondinspektionens handlingar samt de ändringar däri, som sedermera funnits böra ifrågasättas.

**Bank- och
fondinspek-
tionens
handlingar.**

*Tillkomsten
av gällande
sekretess-
bestämmel-
ser rörande
bankinspek-
tionens
handlingar.
1902.*

Fråga om införande av sekretessbestämmelser med avseende å bankinspektionens handlingar väcktes redan vid 1902 års riksdag, då proposition (nr 44) härom framlades. Därvid framhölls, bland annat, att det vore en konsekvens av det i banklagstiftningen intagna stadgandet om förbud att för allmänheten yppa enskildas förhållanden till bank att ej heller skriftväxling mellan bankinspektionen och bank, såvitt däri berördes enskildas förhållanden till banken, finge offentliggöras. Saknaden av sekretessbestämmelse vore även ägnad att förlama bankinspektionens verksamhet, eftersom det kunde befaras, att bankinspektionen hellre skulle underlåta att, åtminstone i ringare fall, framställa anmärkning med avseende å en banks skötsel än riskera, att inspektionens framställningar och åtgärder, som kanske endast varit av förberedande natur, bleve offentliggjorda. Det framlagda förslaget antogs med viss ändring av riksdagen såsom vilande men vid följande års riksdag förkastades det av andra kamraren. Att frågan fick denna utgång torde hava berott bland annat därpå, att

den föreslagna sekretessen ansågs hava för stor omfattning; den avsåg nämligen även handlingar, vari enskildas förhållanden till bank icke berördes.

Vid 1905 års riksdag fördes emellertid frågan ånyo fram, denna gång genom enskild motion (andra kammaren nr 198). Det då föreslagna stadgandet innebar, att från bankinspektionen till bank avlätna ämbetsbrev och de handlingar, varå desamma grundades, ävensom svarsskrivelser å sådana ämbetsbrev icke skulle få utlämnas, om enskildas förhållanden däri berördes. Såsom skäl för att sekretessen endast skulle avse skriftväxling mellan inspektionen och banker samt de handlingar varå denna grundades anfördes, att i dylik skriftväxling, vilken ofta avsåge utredning av frågor, som uppstode till följd av en inspektion eller i anledning av bankernas månadsrapporter och årsredogörelser, måste enskildas förhållanden ofta vidröras. Sådana skrivelser borde därför icke kunna dragas under offentligheten och såsom en given följd därav icke heller de handlingar, å vilka bankinspektionens skrivelse till bank grundades, såsom t. ex. förteckning över bankens engagemanger eller andra anteckningar, som vid inspektion gjorts ur bankens böcker. Däremot borde memorial, som avgåvos till chefen för finansdepartementet av den då under departementschefen lydande bankinspektören, samt de framställningar, bankinspektören gjorde hos länsstyrelse såsom lokal tillsynsmyndighet över bank, kunna så avfattas, att enskildas förhållanden till banken däri icke berördes; sådana memorial och ämbetsbrev krävde därför intet skydd mot offentligheten. I motsats till vad konstitutionsutskottet förordat 1902 föreslogs icke någon tidsbegränsning för sekretessens upprätthållande. Skäl att införa sådan ansågs nämligen ej föreligga, om sekretessen begränsades till att omfatta allenast den bankinspektionens korrespondens med bankerna, som berörde enskildas förhållanden.

1905 och
1906.

Detta förslag tillstyrktes av konstitutionsutskottet med två modifikationer. Utskottet ansåg sålunda, att förbudet mot offentliggörande av de ifrågavarande skrivelserna och handlingarna skulle gälla endast i den mån enskildas förhållanden till bank däri berördes. Handling, i vilken enskildas förhållanden berördes, borde således ej i sin helhet undanhållas offentligheten utan endast till den del däri upptogs enskildas namn samt detaljuppgifter om deras förhållanden till bank. Vidare ansåg utskottet, att sekretessen borde upphöra, sedan femton år förflutit från handlingens datum, när efter så lång tids förlopp ett offentliggörande icke kunde lända till men.

I enlighet med vad konstitutionsutskottet sålunda föreslagit antogs vid 1905 och 1906 års riksdagar ännu gällande bestämmelse rörande sekretess av bankinspektionens handlingar.

Sedan Kungl. Maj:t år 1909 tillkallat kommitterade att biträda med revision av tryckfrihetsförordningen, hemställde bankinspektionen i infordrat utlåtande, att alla från bankinspektionen till bank avlätna ämbetsbrev och de handlingar, varå dessa grundades, samt svarsskrivelser å sådana ämbetsbrev måtte i sin helhet bliva hemliga, och detta utan begränsning till tid. Vidare hemställdes, att även de mellan bankinspektionen och de allmänna ombuden hos bankerna växlade skrivelserna borde hänföras till handlingar, som sålunda icke finge utlämnas. I sitt år 1912 avgivna betänkande förklarade kommitterade, att de

1912 års
betänkande
med förslag
till ny
tryckfri-
hetsordning.

icke funnit sig böra förorda frångående av den princip, som vid tillkomsten av det nuvarande stadgandet kraftigt hävdats, eller att sekretessen icke borde sträcka sig utöver enskildas förhållanden till bank. Däremot funno de sakkunniga det uppenbart, att den skriftväxling, som ägde rum mellan inspektionen och de allmänna ombuden vid bankerna, borde likställas med de skrifter, som inspektionen växlade med bankerna själva. Men då sekretessen vore begränsad till enskildas förhållanden till bank, syntes detsamma böra gälla om alla övriga in- och utgående skrivelser och om de hos bankinspektionen befintliga handlingar i allmänhet. Sekretessbestämmelsen borde sålunda avse till bankinspektionen inkomna handlingar, därifrån utgångna skrivelser samt där förda protokoll och anteckningar försåvitt de rörde enskildas förhållanden till bank. Med hänsyn till de betänkligheter, som anförts mot sekretessens begränsande till viss tid, föreslogs en förlängning av denna tid från femton till tjugofem år. Förbudet att utlämna handlingar av nyss nämnt slag skulle dock ej vara ovillkorligt; utlämnande skulle kunna ske, därest inspektionen för fullgörande av sin uppgift så prövade nödigt. Kommitterade framhöllo nämligen, att om det för fullgörande av bankinspektionens uppgift under särskilda omständigheter skulle vara erforderligt att bringa till en större eller mindre allmänhets kännedom något som fölle under sekretessbestämmelserna, torde avgörandet härutinnan lämpligast överlämnas åt bankinspektionen själv. Faran för att en dylik frihet skulle missbrukas torde vara alltför ringa för att man av denna hänsyn skulle avhållas från att medgiva den.

I yttrande över 1912 års betänkande förklarade bankinspektionen, att förslaget i vissa avseenden innebure en förbättring i förhållande till gällande stadgande. I detta hänseende framhölls bland annat, att stadgandets tillämpningsområde utvidgats till att omfatta jämväl skriftväxling mellan bankinspektionen och allmänna ombuden, att tiden för publicerandet av hemliga handlingar utsträckts till tjugofem år, samt att sekretessen uttryckligen förklarats icke få utgöra hinder för fullgörande av bankinspektionens uppgift. Emellertid vidhölle inspektionen sin förut uttalade mening, att alla handlingar av ifrågavarande slag i sin helhet borde hänföras till sådana, som icke finge utlämnas.

*Sekretessens
utsträck-
ning till
fondin-
spektionens
handlingar.*

I anledning av tillkomsten av lagen den 16 maj 1919 om fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet, enligt vilken dylik rörelse eller verksamhet skall stå under uppsikt av särskild tillsynsmyndighet (bank- och fondinspektionen), utvidgades år 1921 ifrågavarande sekretessbestämmelse i tryckfrihetsförordningen till att omfatta jämväl från bank- och fondinspektionen till utövare av fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet avlätna ämbetsbrev, de handlingar, varå desamma grundades, och svarsskrivelser å sådana ämbetsbrev, samtliga i vad de rörde sagda yrkesutövares enskilda affärer eller andra personers ekonomiska förhållanden.

Motion 1924. Vid 1924 års riksdag väcktes genom motion fråga om en ändring i tryckfrihetsförordningens bestämmelser rörande hemlighållande av bank- och fondinspektionens handlingar. I motionen framhölls, att genom denna bestämmelse vore, sedan bankinspektionen utbrutits från finansdepartementet år 1907 och blivit ett självständigt ämbetsverk, så gott som samtliga bankinspektionens åt-

gärder för kontroll över bankerna undandragna allmänhetens granskning, vilket icke förutsetts vid bestämmelsens tillkomst. Syftet med stadgandet vore att från publicitet undandraga sådana meddelanden från bankinspektionen till banker, som rörde enskilda personers kreditförhållanden. Detta syfte borde på ett tillfredsställande sätt kunna vinnas därigenom att från publicitet undantoges endast den del av ämbetsbrev och handlingar, som angåve kredittagarens namn och kreditbeloppets storlek.

Konstitutionsutskottet, som i sitt av riksdagen godkända utlåtande avstyrkte motionen, erinrade bland annat om konstitutionsutskottets uttalande vid 1905 års riksdag att det i de ifrågavarande handlingarna blott vore enskildas namn samt detaljuppgifter om deras förhållanden till bank, som ej finge lämnas åt offentligheten. Om stadgandet i tillämpningen kommit att verka annorlunda än vid dess tillkomst avsetts, vore tänkbart, att genom någon förtydligande jämkning i stadgandet det allmännas intresse av offentlighet på det ifrågavarande området skulle kunna bättre än nu tillgodoses utan att därmed berättigade enskilda intressen åsidosattes eller bankinspektionens möjligheter till effektiv kontroll kringskures. Då emellertid 1921 års riksdag (skrivelse nr 315) hos Kungl. Maj:t anhållit om en allmän revision av tryckfrihetsförordningens sekretessbestämmelser, torde jämväl det ifrågavarande spörsmålet komma under omprövning.

Sedan Kungl. Maj:t den 5 december 1924 uppdragit åt numera professorn Nils Herlitz att verkställa utredning och avgiva förslag i fråga om ändrade bestämmelser rörande allmänna handlingars offentlighet, avlämnade Herlitz år 1927 betänkande i frågan.¹ Beträffande arten av de bank- och fondinspektionens handlingar, som skulle hemlighållas, intog Herlitz samma ståndpunkt som kommitterade 1912; hemlighållandet borde avse icke endast såsom i gällande rätt 'från bankinspektionen till bank avlätna ämbetsbrev, de handlingar, varå desamma grundas, och svarsskrivelser å sådana ämbetsbrev' utan 'till bankinspektionen inkomna handlingar, därifrån utfärdade expeditioner samt där förda protokoll och anteckningar'. Dylika handlingar skulle emellertid hemlighållas endast i den mån de avsåge enskildas förhållanden till bank. I detta avseende föreslogs bibehållande av det i gällande bestämmelse använda uttrycket 'i vad de röra enskildas förhållanden till bank', vilket ansågs med full tydlighet uttrycka den avsedda innebörden med stadgandet. Med anledning av konstitutionsutskottets uttalande vid 1924 års riksdag framhölls, att om stadgandet någon gång tolkats annorlunda, syntes missförståndet vara så påtagligt, att lagändring ej behövdes för dess undanröjande. I anslutning till 1912 års förslag föreslogs, att ifrågavarande handlingar finge offentliggöras, därest inspektionen 'för fullgörande av sin uppgift så prövar nödigt'. Därvid påpekades, att även utan dylikt förbehåll upplysningar, som funnes i hemliga handlingar, torde kunna av myndigheten själv utan hinder av tryckfrihetsförordningens bestämmelser offentliggöras. Förbehållet ansågs dock böra upptagas för att bereda möjlighet att utlämna själva den hemliga handlingen. Beträffande sekretessidens längd föreslogs ett bibehållande av den nuvarande be-

1927 års
utredning
ang. allmän-
na hand-
lingars
offentlighet.

¹ Statens off. utredn. 1927: 2.

stämmelsen om femton år, enär i de infordrade yttrandena ingen anledning givits för en utsträckning av tiden. Liknande bestämmelser föreslogos ifråga om handlingar hos tillsynsmyndighet över fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet.

I yttrande över Herlitz' förslag har bank- och fondinspektionen icke gjort någon annan erinran mot förslaget än att sekrestitiden syntes inspektionen böra bestämmas till tjugofem år.

**Sparbanks-
inspek-
tionens
handlingar
m. m.**

I det av Herlitz år 1927 avgivna betänkandet upptogs till behandling jämväl frågan angående skydd för handlingar hos tillsynsmyndighet över sparbanker. Denna fråga hade i yttrande i anledning av Herlitz' utredningsuppdrag berörts av länsstyrelsen i Gotlands län, som ifrågasatt, huruvida icke vad som stadgades i tryckfrihetsförordningen angående bank- och fondinspektionen borde äga motsvarande tillämpning i fråga om länsstyrelse i egenskap av tillsynsmyndighet över sparbanker. Därvid framhölls, att det visserligen stadgades i instruktionen för allmänna ombud med uppdrag att övervaka sparbanks förvaltning, att ombudet, om säkerhet för lån ansåges icke vara betryggande, vid anmälan härom skulle utmärka lånet allenast med dess nummer, men att detta icke uteslöte, att i förklaringar, som länsstyrelsen infordrade från sparbanker, vilka varit föremål för anmärkning, personliga förhållanden kunde komma att beröras.

Med anledning av den sålunda väckta frågan framhölls i betänkandet, att — om ock ett stadgande angående ifrågavarande tillsynsmyndighet syntes mindre angeläget — det dock principiellt finge anses riktigast att behandla där förekommande handlingar på samma sätt som bankinspektionens handlingar. I enlighet härmed upptogs i det i betänkandet framlagda förslaget enahanda bestämmelser i fråga om tillsynsmyndighet över sparbanker som beträffande bankinspektionen.

Sedermera har, på sätt framgår av den inledningsvis berörda propositionen (1929: 230) med förslag bland annat om inrättande av en särskild sparbanksinspektion och sparbanksinspektörens år 1929 i ämnet ingivna framställning, behovet av sekretessbestämmelser i överensstämmelse med 1927 års förslag framträtt med ökad styrka.

**Försäkrings-
inspek-
tionens
handlingar.**

I den proposition till 1902 års riksdag, där frågan om sekretess för bankinspektionens handlingar först väcktes, föreslogs även förbud mot utlämnande av handlingar hos försäkringsinspektionen. Till stöd härför anfördes i propositionen, att, då vad i fråga om bankinspektionen anförts ägde väsentligen samma giltighet beträffande inspektionen över försäkringsanstalterna, den beträffande bankinspektionen ifrågasatta föreskriften syntes böra omfatta även handlingar tillhörande försäkringsinspektionen.

Konstitutionsutskottet avstyrkte emellertid förslaget i denna del, därvid utskottet anförde:

Utskottet hyste rörande denna fråga en annan uppfattning än den, som uttalats av chefen för justitiedepartementet. Försäkringsanstalter vore nämligen icke, såsom departementschefen gjort gällande, uti nu ifrågavarande hänseende fullt jämförliga med bankerna, utan borde i regel vara underkastade största

möjliga publicitet. Då i propositionen för övrigt icke anförts några skäl till stöd för förslaget samt då i allt fall med den ifrågasatta ändringen i tryckfrihetsförordningen, i den mån sådan kunde anses erforderlig, utan olägenhet torde kunna anstå, till dess väntad lagstiftning angående försäkringsanstalterna komme under omprövning, hade utskottet ansett sig sakna skäl att tillstyrka bifall till propositionen i denna del.

Sedan kommitterade år 1909 tillkallats för revision av tryckfrihetsförordningen, hemställde försäkringsinspektionen i infordrat utlåtande samma år, att i tryckfrihetsförordningen måtte angående försäkringsinspektionens handlingar införas ett stadgande av liknande innehåll som det, vilket år 1906 införts beträffande bankinspektionen. Försäkringsinspektionen anförde härom:

Uti 135 § av lagen om försäkringsrörelse den 24 juli 1903 vore stadgat, att vad försäkringsinspektionen vid granskning av räkenskaper och handlingar eller vid bolagsstämma kunde hava erfarit angående enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden ej finge för allmänheten yppas, varjämte stadgades straffpåföljd för brott däremot. Den tystnadsplikt, som härigenom ålades försäkringsinspektionen, kunde, sedan år 1909 i tryckfrihetsförordningen införts förbud att under viss tid utlämna för officiell statistik lämnade uppgifter, under nämnda tid iakttagas beträffande sådana enskildas förhållanden, som i dessa uppgifter berördes, exempelvis enskildas av bolagen erhållna inteckningslån och dylikt. Men beträffande övriga till inspektionen inkomna handlingar kunde förenämnda tystnadsplikt icke iakttagas, då dessa handlingar utan undantag vore att betrakta såsom offentliga. Detta hade även haft till följd, att inspektionen ansett sig icke kunna med sitt arkiv införliva exempelvis avskrifter av försäkringsbolagens återförsäkringskontrakt, då härvidlag i förhållande till bolaget motparten torde vara att betrakta såsom enskild. Återförsäkringskontraktens bestämmelser om provisioner och dylikt vore även av den natur, att ett offentliggörande av desamma skulle vara synnerligen olämpligt. Skriftliga berättelser från de av inspektionen i enlighet med 135 § försäkringslagen utsedda revisorerna omöjliggjordes dessutom i de fall, då i desamma enskildas förhållanden vidrördes. Särskilt beträffande återförsäkringskontrakten hade omöjligheten av att kunna undantaga vissa inspektionens handlingar från offentligheten visat sig medföra avsevärda olägenheter, vilka naturligen bleve större ju mera omfattande inspektionens verksamhet bleve.

I 1912 års betänkande föreslogs i fråga om försäkringsinspektionens handlingar enahanda regler som för bankinspektionens handlingar. Härom anförde kommitterade:

På sätt försäkringsinspektionen framhållit, föreläge tydligen en i ögonen fallande oegentlighet i den rådande bristen på överensstämmelse mellan 135 § i lagen om försäkringsrörelse och gällande tryckfrihetsförordning. Att den nu jämlikt sistnämnda förordning rådande offentlighetsprincipen understundom faktiskt lade hinder i vägen för ifrågavarande ämbetsverk i dess verksamhet torde icke heller kunna förnekas. I och för sig enskilda förhållanden, som, så länge de endast rörde vederbörande försäkringsanstalt, ansåges böra hemlighållas, syntes icke heller böra bliva helt underkastade offentlighet endast därför, att de, merendels alldeles utan den enskildes förskyllan, måste på ett eller annat sätt blottas inför en inspekterande myndighet. Kommitterade kunde icke heller finna, att en utsträckning av vad för bankinspektionen under motsvarande förhållanden gällde även till nu ifrågavarande ämbetsverk skulle med iakttagande av samma försiktighet som i fråga om det förra verka det offentliga granskningsintresset till skada.

I yttrande, som inforrats sedan åt Herlitz uppdragits att utarbeta förslag till ändrade bestämmelser rörande allmänna handlingars offentlighet, framhöll försäkringsinspektionen, att det i 1912 års betänkande föreslagna stadgandet rörande försäkringsinspektionens handlingar vore erforderligt till vinnande av överensstämmelse mellan tryckfrihetsförordningen och bestämmelsen i 227 § lagen den 25 maj 1917 om försäkringsrörelse, att vad försäkringsinspektionen eller dess ombud vid granskning av böcker, räkenskaper och handlingar eller vid bolagsstämma kunde hava erfärit angående enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden ej finge yppas för allmänheten.

I det av Herlitz avgivna betänkandet föreslogs samma bestämmelse i fråga om försäkringsinspektionens handlingar som beträffande banksinspektionens.

Försäkringsinspektionen uttalade i avgivet yttrande sin anslutning till detta förslag.

Frågan om skydd mot offentliggörande av handlingar på detta område har sedermera, såsom inledningsvis framhållits, ånyo framförts av försäkringsinspektionen, som med styrka understrukt angelägenheten av tillkomsten av bestämmelser i nu angiven riktning.

Departements-
chefen.

De ändringar i tryckfrihetsförordningens bestämmelser om skydd mot offentliggörande av vissa handlingar, som påkallats från sparbanksinspektionens och försäkringsinspektionens sida, innebära såsom framgår av det anförda, att bestämmelser motsvarande de för bank- och fondinspektionens handlingar gällande meddelas jämväl i fråga om handlingar hos tillsynsmyndighet över sparbanker och försäkringsanstalter. Det kunde visserligen synas naturligtast, att dessa frågor behandlades i samband med spörsmålet om en allmän revision av tryckfrihetsförordningens bestämmelser rörande allmänna handlingars offentlighet, varom riksdagen i skrivelse år 1921 hemställt. Nämnda spörsmål har, sedan tillkallad sakkunnig verkställt utredning i ämnet och avgivet betänkande med förslag till ändrade bestämmelser, vid olika tillfällen varit föremål för övervägande inom justitiedepartementet. Hinder har likväl hittills mött att taga slutlig ställning till detta förslag. Från sparbanksinspektionens och försäkringsinspektionens sida har emellertid gjorts gällande, att det med hänsyn till dessa myndigheters verksamhet vore högst nödigt, att de av dem äskade ändringarna i tryckfrihetsförordningen snart komme till stånd. Frågan härom lärer ock kunna utan olägenhet behandlas fristående. Med hänsyn härtill har jag för att proposition rörande eventuella ändringar i tryckfrihetsförordningen i nämnda avseenden må kunna föreläggas årets riksdag, vilken är den sista under innevarande valperiod, ansett mig böra till särskild behandling upptaga dessa frågor.

Vad först angår handlingar hos tillsynsmyndighet över sparbanker får jag erinra om att redan i den proposition till 1929 års riksdag, vari föreslogos de numera genomförda ändringarna i sparbankslagen, avseende skärpning av tillsynen över sparbankerna bland annat genom sparbanksinspektionens inrättande, av vederbörande departementschef framhållits, att i tryckfrihetsförordningen torde böra införas bestämmelser till förhindrande att handlingar hos tillsyns-

myndighet över sparbanker bleve tillgängliga för allmänheten, såvitt enskildas förhållanden till sparbank däri berördes. Skäl föreligger ej heller att låta sparbanksinspektionens handlingar i förevarande avseende vara underkastade andra bestämmelser än dem, som gälla i fråga om handlingar hos bank- och fondinspektionen. Lagen om sparbanker innehåller i likhet med lagen om bankrörelse förbud mot att i oträngt mål yppa enskilds förhållande till banken och det är då föga ändamålsenligt, att allmänheten äger rätt att ur handlingar, som förvaras hos sparbanksinspektionen, taga del av där förefintliga upplysningar rörande dylika förhållanden, medan dessa kunna antagas ännu vara aktuella. Det synes också naturligt, om sparbanksinspektionen med hänsyn härtill finner det betänkligt att från sparbanker och allmänna ombud infordra skriftliga upplysningar rörande sådana frågor, som ej böra vara tillgängliga för allmänheten. Att bristen på sekretessbestämmelser därför, såsom framhållits från inspektionens sida, är ägnad att försvåra dess arbete, synes mig uppenbart. Vad nu är sagt i fråga om sparbanksinspektionen torde med hänsyn till den tillsyn över sparbankerna, som enligt sparbankslagen åvilar länsstyrelserna, äga sin tillämpning även å dem.

Med avseende å handlingar hos försäkringsinspektionen har från denna myndighets sida vid flera tillfällen framhållits behovet av bestämmelser om skydd mot handlingars offentliggörande, liknande dem för bank- och fondinspektionens handlingar gällande. Därvid har erinrats om den bristande överensstämmelse, som finnes mellan lagen om försäkringsrörelse och tryckfrihetsförordningen. Medan förstnämnda lag stadgar förbud att för allmänheten yppa vad försäkringsinspektionen eller dess ombud vid granskning av försäkringsbolags böcker, räkenskaper och handlingar eller vid bolagsstämma erfarit angående enskildas personliga och ekonomiska förhållanden, medgiva tryckfrihetsförordningens bestämmelser envar rätt att ur försäkringsinspektionens handlingar — med undantag av uppgifter, som inkommit för statistiskt syfte, beträffande vilka särskilda sekretessbestämmelser meddelats — inhämta dylika för allmänheten ej avsedda upplysningar. Även har framhållits, att bortsett från de olägenheter, som härav kunde följa för den enskilde, förhållandet vore ägnat att försvåra inspektionens verksamhet, vilken olägenhet med den fortgående utvecklingen av försäkringsväsendet och försäkringsinspektionens verksamhet allt mer framträtt. Att sekretessbestämmelser på förevarande område numera äro erforderliga läser icke kunna jävas, och förslag härom har senast framlagts i det år 1927 avgivna betänkandet. Då sekretessen bör begränsas till enskildas förhållanden till försäkringsanstalt, torde den av konstitutionsutskottet 1902 framhållna synpunkten, att försäkringsanstalterna böra vara underkastade största möjliga publicitet, härigenom ej trädas för nära.

De erforderliga bestämmelserna torde i fråga om såväl tillsynsmyndighet över sparbanker som i fråga om försäkringsinspektionen böra upptagas i anslutning till stadgandena rörande bank- och fondinspektionens handlingar. Härvid lära emellertid dessa stadganden böra undergå någon jämkning. Såsom framgår av det föregående har bank- och fondinspektionen vid skilda tillfällen framhållit angelägenheten av att sekretessbestämmelsernas till-

lämningsområde utvidgades till att avse alla hos inspektionen förvarade handlingar, därvid bland annat understrukits vikten av att jämväl skriftväxlingen mellan inspektionen och de allmänna ombuden komme att inbegripas under skyddet. Såvitt sparbanksinspektionen angår är motsvarande skriftväxling, enligt vad jag erfarit, av än större betydelse för fullgörande av dess uppgift och behovet av skydd för samma skriftväxling följaktligen särskilt trängande. Försäkringsinspektionen har för sitt vidkommande påpekat betydelsen av att berättelser från de av inspektionen utsedda revisorerna icke bliva föremål för offentlighet samt jämväl i övrigt framhållit angelägenheten av att upplysningar om enskildas förhållanden icke finge inhämtas ur försäkringsinspektionens handlingar överhuvud taget. I anslutning till vad nämnda myndigheter sålunda förordnat och på sätt jämväl föreslagits i 1912 och 1927 års betänkanden torde bestämmelserna böra avse samtliga till respektive tillsynsmyndigheter inkomna eller därifrån utgångna skrivelser så ock där förvarade andra handlingar, i vad de röra vissa enskilda förhållanden.

I fråga om sekretesstidens längd har bank- och fondinspektionen hemställt, att denna måtte utsträckas från nuvarande femton år till tjugofem år, vilket föreslagits i 1912 års betänkande. Från sparbanksinspektionens och försäkringsinspektionens sida har någon ändring i gällande tidsbegränsning icke ifrågasatts. Då 1921 års riksdag vid sin anhållan om en allmän revision av tryckfrihetsförordningens sekretessbestämmelser uttalat, att en omprövning borde företagas, huruvida icke en förkortning kunde ske av nu stadgade sekretesstider, har jag icke ansett mig böra i samband med förevarande partiella ändring i dessa bestämmelser föreslå en rubbning i denna del.

I likhet med vad som föreslagits i betänkandena 1912 och 1927 har jag funnit lämpligt att stadgande införes därom, att meddelad sekretessbestämmelse icke utgör hinder för respektive tillsynsmyndighet att offentliggöra handlingar, därest myndigheten för fullgörande av sin uppgift så prövar nödigt.

I enlighet med vad sålunda anförts har jag låtit inom justitiedepartementet upprätta *förslag till ändrad lydelse av § 2 4:o tryckfrihetsförordningen.*»

Föredraganden uppläser härefter berörda förslag samt hemställer, att förslaget måtte föreläggas riksdagen till prövning i grundlagsenlig ordning.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gösta Tidelius.